

BURMISTRZ ROGOŹNA

✉ 64-610 ROGOŹNO, ul. Nowa 2
NIP 766-00-09-703
www.rogozno.pl

☎ tel.(0-67) 26-84-400, fax 26-18-075
e-mail: um@rogozno.pl

Przewodniczący Rady Miejskiej w Rogoźnie

Szanowny Pan Łukasz Zaranek

W nawiązaniu do tematu obrad Rady Miejskiej w Rogoźnie zaplanowanego na miesiąc sierpień 2020r, a dotyczącego Stanu czystości jezior, rzek i wód gruntowych na terenie gminy Rogoźno, przedstawiam stanowisko Burmistrza Rogoźna w przedmiotowej sprawie.

W zakresie gospodarowania wodami płynącymi rzek i jezior organem właścicielskim z mocy prawa jest Skarb Państwa, który realizuje swoje kompetencje za pośrednictwem PGW Wody Polskie. Z kolei do zadań własnych gminy należy ochrona środowiska oraz wiążące się z nią kwestie zaopatrzenia w wodę oraz odbioru i zagospodarowania ścieków bytowych. Stąd też w centrum zainteresowań gminy leży dążenie do poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez doskonalenie metod oczyszczania ścieków oraz zapobieganie przedostawania się nieczystości płynnych do środowiska wodnego.

Zagospodarowanie ścieków bytowych jest od kilkunastu lat jednym z kluczowych zagadnień polityki gminy. Kosztem wielu wyrzeczeń, na ten cel przeznaczono olbrzymie środki finansowe. Od wielu lat priorytetem w działaniach samorządu lokalnego było podejmowanie działań zmierzających do uporządkowania gospodarki ściekowej w gminie.

Podjęte przez Gminę Rogoźno zadanie związane z budową kanalizacji sanitarnej dla aglomeracji Rogoźna okazało się zadaniem niezwykle trudnym i niezmiernie kosztownym. Przedsięwzięcie zrealizowano w czterech etapach, zakończenie pierwszego etapu nastąpiło w 2003r, natomiast ostatniego w roku 2013. Łącznie w okresie realizacji w/w inwestycji Gmina Rogoźno wybudowała nowoczesną oczyszczalnię ścieków, blisko 55km sieci kanalizacji sanitarnej oraz prawie 1300 przyłączy. Przybliżona łączna wartość zrealizowanych inwestycji wyniosła około 54,85 mln zł. Finalny efekt realizacji ostatniego etapu inwestycji to możliwość podłączenia do sieci kanalizacyjnej budynków zamieszkałych przez ponad 3500 mieszkańców. Wg. danych na dzień 31.12.2019r łączna liczba użytkowników kanalizacji w obszarze aglomeracji wynosiła 10820, co stanowi 96,80% liczby mieszkańców aglomeracji. W roku 2019 do oczyszczalni w Rogoźnie za pośrednictwem kanalizacji dostarczono 511 675 m³ ścieków co stanowi 97% ścieków pochodzących z obszaru aglomeracji.

W roku 2019 kontynuowano czynności dotyczące kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych. Jest to kolejny po wybudowaniu i uruchomieniu systemu zbiorczego odbioru i oczyszczania ścieków, etap działań zmierzających do poprawy jakości wód powierzchniowych oraz ogólnego stanu środowiska. Jednym z powodów wzmożenia aktywności w tym zakresie było silne skażenie wód jeziora Nienawiszcz Mały, którego skutki udało się zneutralizować jednak wymagało to kosztownej rekultywacji. Jako główną przyczynę skażenia wskazuje się zrzut ścieków bytowych. W konsekwencji powyższego wdrażany jest ścisły monitoring bilansu wodnościekowego na terenie gminy. Obszary nie posiadające dostępu do kanalizacji sanitarnej zostały objęte programem kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników na nieczystości ciekłe prowadzonej przez straż miejską.

W celu poprawy stanu gospodarki wodnościekowej oraz wsparcia mieszkańców w modernizacji istniejących i budowie nowych urządzeń, opracowano program wsparcia finansowego z budżetu gminy na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. W tym celu Rada Miejska w Rogoźnie podjęła uchwałę Nr XLIII/410/2017 z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie części kosztów budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Rogoźno.

Na podstawie powyższych dokumentów w roku ubiegłym Gmina Rogoźno rozpoczęła działania związane z realizacją przedsięwzięć zmierzających do poprawy stanu środowiska poprzez dofinansowanie udzielone mieszkańcom gminy (Wnioskodawcom) do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków zarówno chemicznych jak i biologicznych, które zastąpiły nieszczelne zbiorniki na nieczystości.

Nabór na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków odbywa się w trybie ciągłym. W roku 2019 złożono 21 wniosków, z których zrealizowano 17 na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 46.985,47 zł. Środki przewidziane w budżecie Gminy Rogoźno na dofinansowania w roku 2020 wynoszą 60 000,00zł. Na dzień 13.08.2020 złożono 6 wniosków, na podstawie których zawarto 3 umowy, rozliczono i zakończono zadanie w przypadku 3 beneficjentów na kwotę 9 000,00zł.

Od początku funkcjonowania programu złożono 93 wniosków, z których zrealizowano 77 na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 185 759,55zł.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że samorząd Gminy Rogoźno nie ustaje w działaniach zmierzających do poprawy stanu wód w obszarze gminy, dlatego poza zasadniczymi obligatoryjnymi działaniami opisanymi powyżej, idzie o krok dalej i podejmuje inicjatywy zakrojone na szeroką skalę. W zakresie poprawy czystości wód powierzchniowych, już w roku 2016 podjęto z inicjatywy Burmistrza perspektywiczne prace nad ustaleniem stanu faktycznego, przyczyn oraz potencjalnych kierunków działań w sprawie rekultywacji jezior Rogozińskiego i Budziszewskiego oraz rzeki Małej Wełny. W ramach podjętych czynności przeprowadzono badania laboratoryjne wód, w wyniku których ustalono silne zanieczyszczenie biogenami. W poszukiwaniu metod rozwiązania problemu czystości jezior nawiązano współpracę ze środowiskami

naukowo akademickimi specjalizującymi się w tej tematyce. Istotnym czynnikiem mającym wpływ na zakres działań jest fakt, że jeziora jak i rzeka nie są własnością gminy, zatem ograniczone są też możliwości bezpośredniego oddziaływania na ich stan. Nie mniej stan czystości wód jest niezmiernie istotny dla samorządu gminy. Z tego też względu, zadanie o nazwie „Poprawa jakości wód Jezior Rogozińskiego oraz Budziszewskiego przez oczyszczenie, inaktywację fosforu i azotu, biomanipulację, aerację i ograniczenie dopływu substancji biogenych” wnioskiem z dnia 16.02.2017r, zgłoszono do udzielenia pomocy finansowej przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu. Pomimo wysokiej lokaty wniosek nie uzyskał dofinansowania z uwagi na ograniczoną ilość środków w funduszu. Fundusz proponował dofinansowanie zadania w formie pożyczki, jednakże z uwagi na charakter przedsięwzięcia nie było możliwości zaciągnięcia przez Gminę Rogoźno proponowanej pożyczki, z uwagi na brak możliwości finansowania przychodami zwrotnymi wydatków bieżących (możliwość taka dotyczy wyłącznie wydatków majątkowych). W obliczu powyższego została podjęta decyzja o realizacji zadania w ograniczonym zakresie przez Gminę ze środków własnych. Pierwsze zabiegi w ramach realizacji zadania „Poprawa jakości wód Jezior Rogozińskiego oraz Budziszewskiego przez oczyszczenie, inaktywację fosforu i azotu, biomanipulację, aerację i ograniczenie dopływu substancji biogenych” prowadzone są od 2018 roku.

Na realizację zadania pismem z dnia 24 maja 2017r zgody udzielił Marszałek Województwa Wielkopolskiego wykonujący zadania właścicielskie Skarbu Państwa w stosunku do jezior. Podobnie Marszałek Województwa Wielkopolskiego decyzją DSR-II-1.7322.174.2017r z dnia 29.12.2017r udzielił pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzenie do wód powierzchniowych Jeziora Budziszewskiego i Jeziora Rogozińskiego substancji hamującej rozwój glonów.

W toku dotychczasowych prac sporządzono dokumenty stanowiące podstawę prowadzonych działań rekultywacyjnych:

- a. „Ocena stanu eutrofizacji Jeziora Budziszewskiego i Rogozińskiego wraz z ustaleniem metod ochrony i rekultywacji”,
- b. „Operat wodnoprawny Rekultywacji Jeziora Budziszewskiego i Rogozińskiego”,
- c. Opracowanie pn. „Monitoring jakości wód i osadów dennych Jeziora Rogoźno i Jeziora Budziszewskiego – etap I i II”.

W roku 2019 wykonano szereg zabiegów mobilnej aeracji pulweryzacyjnej z precyzyjną inaktywacją fosforu na powierzchni Jeziora Rogoźno i Jeziora Budziszewskiego przy użyciu chlorku magnezu. W roku 2019 przewiduje się przeprowadzenie zabiegów rekultywacji w następującym zakresie: I etap okres kwiecień dawka maksymalna chlorku magnezu 1,74 Mg dla Jeziora Rogoźno i 17,76 Mg dla Jeziora Budziszewskiego.

II etap okres maj-listopad dawka maksymalna chlorku magnezu 4 170 kg dla Jeziora Rogoźno i 4 890 kg dla Jeziora Budziszewskiego.

Mobilna aeracja polega na uprawieniu całego jeziora mobilnym aeratorem

pulweryzacyjnym, poprzez wprowadzanie do wody preparatu razem z tlenem, - tzw. zabieg precyzyjnej inaktywacji fosforu, w celu szybkiego doprowadzenia jeziora do równowagi biochemicznej; Precyzyjne dawkowanie preparatów prowadzone jest przy zastosowaniu urządzenia mobilnego za pomocą tzw. mobilnej aeracji pulweryzacyjnej połączonej z inaktywacją fosforu. W celu połączenia inaktywacji fosforu z jednoczesnym napowietrzaniem wód, uzyskujemy konieczność stosowania minimalnych dawek środka wiążącego fosfor, który jest obojętny dla ekosystemu jeziora.

W 2019 roku zainstalowano i uruchomiono stacjonarny aerator pulweryzacyjny z napędem elektrycznym, wyposażony w system samoczynnego dozowania preparatów. Aerator został usytuowany w głębooczku jeziora i działał w sposób ciągły. Aerator był zasilany energią elektryczną z przyłącza usytuowanego na plaży miejskiej przy ul. Plażowej w Rogoźnie.

Istotą działania aeratora jest natlenienie wód naddennych, celem zwiększenia potencjału oksydoredukcyjnego. Z uwagi na odtlenienie wód przy dnie, wartości potencjału redoks w okresie letnim utrzymują się na bardzo niskim poziomie, utrudniając skuteczne wiązanie fosforu przez związek żelaza. Konieczność natleniania wód w tej części Jeziora Rogoźno przyczynia się do stworzenia warunków do skutecznej akumulacji fosforu w osadzie dennym.

Aerator został zamontowany na okres lipiec-sierpień 2019 roku.

W bieżącym roku kontynuowane są zabiegi związane z rekultywacją jezior.

Na ich zakres składają się następujące zabiegi:

Marzec-kwiecień:

Wykonanie zabiegu mobilnej aeracji pulweryzacyjnej z precyzyjną inaktywacją fosforu na powierzchni Jeziora Rogoźni i Jeziora Budziszewskiego przy użyciu chlorku magnezu. Dawka wykorzystywana przy jednym zabiegu max. 1 390 kg dla Jeziora Rogoźno i 1 630 kg dla Jeziora Budziszewskiego.

Maj:

Wzmocnienie stałej strefy inaktywacji fosforu na dnie Jeziora Rogoźno i Jeziora Budziszewskiego preparatem SINOVENT. Dawka wykorzystywana przy jednym zabiegu max. 1,74 Mh dla Jeziora Rogoźno i 17,76 Mg dla Jeziora Budziszewskiego

Maj - listopad:

Wykonanie zabiegu mobilnej aeracji pulweryzacyjnej z precyzyjną inaktywacją fosforu na powierzchni Jeziora Rogoźni i Jeziora Budziszewskiego przy użyciu siarczanu-żelaza. Dawka wykorzystywana podczas 5 zabiegów max. 4 170 kg dla Jeziora Rogoźno i 4 890 kg dla Jeziora Budziszewskiego.

Maj-październik:

Uruchomienie stacjonarnego aeratora pulweryzacyjnego z napędem elektrycznym, wyposażonego w system samoczynnego dozowania preparatów na głębooczku wodnym jeziora w okolicy plaży miejskiej przy ul. Plażowej.

Kolejnym działaniem w ramach prac rekultywacyjnych było wykonanie biomanipulacji poprzez zarybienie wód jezior poddawanych procesom rekultywacyjnym gatunkami drapieżnymi, które mają za zadanie w naturalny sposób ograniczyć populacje gatunków roślinożernych negatywnie wpływających na jakość wody.

Efekty prac podlegają cyklicznej weryfikacji poprzez prowadzony monitoring jakości wód i osadów dennych Jeziora Rogoźno i Jeziora Budziszewskiego. Monitoring prowadzony jest przez Zakład Ochrony Wód, Wydziału Biologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

W podsumowaniu monitoringu wskazano zauważalne symptomy zmian:

- zwiększenie przezroczystości wody obu jezior
- zmniejszenie stężenia azotu amonowego w toni wodnej
- stężenia fosforanów utrzymują się na niskim poziomie
- rozpoczęła się przebudowa składu fitoplanktonu z sinicowego na mieszany, z dużym udziałem złotowiciowców, okrzemek i kryptofitów
- silnie ograniczona została ograniczona liczebność sinic planktonowych
- zwiększyła się liczebność wioślarek w zooplanktonie, w tym gatunków aktywnie odżywiających się sinicami
- zmniejszeniu uległo zasilanie wewnętrzne jeziora fosforem z osadów dennych

Zmiany występujące w zbiornikach są zgodne z oczekiwaniami oraz potwierdzają prawidłowość przyjętego kierunku działań. W związku z powyższym podjęto decyzje o kontynuacji prac rekultywacyjnych. W budżecie gminy na rok 2019 zabezpieczono środki na ten cel w wysokości 200 000,00 zł, na rok 2020 ponad 230 000,00zł.

Dodatkowo w celu ochrony wód jezior i rzeki Małej Wełny Gmina Rogoźno w czerwcu br. zawarła trójstronne porozumienie na rzecz partnerstwa wodnego z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie Zarządem Zlewni w Poznaniu oraz z Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe Nadleśnictwo Oborniki. Jednym z zadań ww. porozumienia będzie kształtowanie zasobów wodnych w zlewni rzeki Wełny w obszarze Gminy Rogoźno. Wyznaczone zostaną również tereny leśne przylegające do Wełny i Małej Wełny, gdzie poziom wody zostanie czasowo podniesiony poprzez np. budowę progów (wykorzystując naturalne materiały, np. kamień, drewno). Będzie to powodowało w pierwszej kolejności spowolnienie odpływu i zachowanie przepływów nienaruszalnych w okresach niżówkowych. Z drugiej strony, w czasie wystąpienia wysokich stanów wód, możliwe będzie czasowe podtopienie terenów leśnych, podniesienie poziomu wód gruntowych oraz rozprowadzenie nadmiaru wód po okolicznych lasach. Dzięki partnerstwu możliwe będzie przystąpienie do czyszczenia koryta rzeki Wełny eliminując dopływ biogenów do wód jeziora.

Obecnie prowadzone są kolejne działania w kierunku opracowania operatu wodnoprawnego na kolejny okres działań rekultywacyjnych.

W zakresie poprawy stanu czystości rzek Gmina Rogoźno podjęła działania mające na celu poprawę utrzymania porządku na intensywnie użytkowanym szlaku kajakowym rzeki Wełny. W kwietniu 2019 Gmina Rogoźno we współpracy ze Starostwem Powiatowym oraz Nadleśnictwem Oborniki utworzyła Punkt Obsługi Turystów w miejscowości Wełna, przedsięwzięcie jest realizacją wspólnych postanowień w ramach Lasu Modelowego w Obornikach. Punkt został wyposażony w toaletę, pojemniki na odpady, ławki, stoły oraz tablicę informacyjną.

Opracowanie:

KIEROWNIK WYDZIAŁU
Gospodarki Nieruchomościami,
Rolnictwa i Ochrony Środowiska
mgr Roman Piątkowski

KIEROWNIK WYDZIAŁU
Rozwoju Gospodarczego

mgr inż. Paweł Andrzejczak

13.08.2020r